

Myndigheten för
samhällsskydd
och beredskap

Du kan göra skillnad!

– Sälj kemiska produkter på ett ansvarsfullt sätt

Produkter som säljs i legitima syften kan, om de innehåller vissa kemikalier, även missbrukas för kriminella ändamål. Exempelvis kan terrorister använda dem för att tillverka hemgjorda sprängämnen. God uppmärksamhet hos försäljningspersonal har i flera fall spelat en avgörande roll för myndigheternas förmåga att upptäcka och förhindra sådana aktiviteter. Informationen i denna broschyr syftar till att hjälpa dig att förebygga allvarliga brott, samt att uppfylla dina lagstadgade skyldigheter.

Rapporteringskyldighet

Missänkta transaktioner samt betydande försvinnanden och stölder av produkter innehållande följande kemikalier ska rapporteras till Polisen, som är kontaktpunkt (se nedan), enligt EU-förordning 98/2013¹:

KEMIKALIE	KAN FINNAS I
Väteperoxid	Blekvätska, hårblekningsmedel, desinfektionsvätska, rengöringsmedel
Nitrometan	Bränsle för modellfarkoster
Salpetersyra (nitriersyra)	Etsningsmedel, metallbearbetning
Natriumklorat, kaliumklorat, natriumperklorat kaliumperklorat	Pyrotekniksatser
Ammoniumnitrat ²	Mineralgödsel, kylpåsar
Aceton	Nagellacksbortagningsmedel, lösningsmedel
Hexamin	Fast bränsle för campingkök och modellångmaskiner
Svavelsyra	Vissa proplösare, syra för bilbatterier (som separat produkt)
Kaliumnitrat, natriumnitrat och kalciumnitrat	Mineralgödsel, konserveringsmedel för livsmedel (som separat produkt)
Kalciumammoniumnitrat	Mineralgödsel

Följande produkter kan också missbrukas, dock är rapportering enligt förordning 98/2013 inte obligatorisk:

- Andra klorat-, perklorat- och nitratsalter
- Permanganatsalter
- Finmalda/pulveriserade metaller
- Produkter märkta med piktogrammet ”dödskele med korsande benknotor”

Hur du identifierar aktuella produkter

Följande instruktion hjälper dig att sälja dina produkter på ett ansvarsfullt sätt och att uppfylla dina lagstadgade skyldigheter:

1. Kontrollera om dina produkter innehåller någon av de ovan angivna kemikalierna eller är märkta med piktogrammet ”dödskele med korsande benknotor”. Produktens innehåll återfinns vanligtvis på etiketten, i säkerhetsdatabladet eller i annan produktinformation. Om du inte kan hitta informationen, kontakta din leverantör.
2. Identifiera de berörda produkterna. De berörda produkterna är de i vilka en angiven kemikalie antingen är:
 - den enda ingrediensen eller den huvudsakliga ingrediensen; eller
 - en del i en enkel blandning, normalt färre än fem ingredienser.Produkter som innehåller mindre än 1 % av någon av de angivna kemikalierna, eller mineralgödsel som inte är märkta för innehåll av kväve (N), är i allmänhet inte berörda.
3. Informera din personal om vilka de berörda produkterna är, vad de ska vara observanta på och hur de ska rapportera. Tillsammans med denna broschyr bifogas en poster som det är meningen att du ska fylla i för att hjälpa säljpersonalen att känna igen de aktuella produkterna. Förvara om möjligt produkterna så att de enkelt kan hållas under uppsikt av din personal, t.ex. nära försäljningsdisken eller, om det går, bakom den.
4. Gå igenom dina produkter regelbundet för att försäkra att informationen hålls aktuell.

1 För detaljer se själva förordningstexten som återfinns på <http://eur-lex.europa.eu>

2 Om produkten innehåller mer än 16 % kväve (N) från ammoniumnitrat (vikt).

Hur du känner igen misstänkta transaktioner

En misstänkt transaktion är en transaktion eller försök till transaktion där det finns rimliga skäl att misstänka att avsikten är att använda produkten med ont uppsåt. Huruvida ett beteende är misstänkt måste avgöras från fall till fall. Indikationer på misstänkt beteende kan inbegripa att en kund:

- Uppför sig nervöst, undviker kommunikation eller är en ovanlig typ av kund
- Försöker köpa en ovanlig mängd av en produkt eller en ovanlig kombination av produkter
- Inte är bekant med den normala användningen av produkten/produkterna, eller med hanteringsinstruktionerna
- Inte vill berätta vad han/hon avser att använda produkten/produkterna till
- Vägrar acceptera alternativa produkter eller produkter med lägre (men för den angivna användningen tillräcklig) koncentration
- Insisterar på att betala kontant, särskilt större belopp
- Är ovillig att uppge sin identitet eller hemadress vid förfrågan
- Begär förpacknings- eller leveransmetoder som avviker från vad som är normalt, rekommenderat eller förväntat

Vad du ska göra om du fattar misstanke

Om du fattar misstanke kring en transaktion eller ett försök till transaktion, eller upptäcker en stöld eller ett försvinnande som inte enkelt kan förklaras – rapportera det till Polisen.

Försök att anteckna så mycket detaljer som möjligt om kunden och transaktionen, så som:

- Längd, kroppstyp, frisyra och hårfärg, ansiktsbehandling
- Tatueringar, piercings, ärr, glasögon och/eller andra utmärkande drag
- Registreringsnummer, märke och modell på eventuellt fordon
- Tidpunkt för försäljningen, samt de inblandade produkterna och mängderna

Spara kvitton, ID-information och bilder från övervakningskameror; dokument som kunden har vidrört bevaras för fingeravtryck.

Du har rätt att vägra att genomföra transaktionen. Rapportera utan onödigt dröjsmål, även om transaktionen inte genomförs.

Kontaktpunkt för rapportering

Kontaktpunkten i Sverige är Polisen.

Rapportering av stölder och försvinnanden sker till telefonnummer **114 14**.

Misstänkta transaktioner kan rapporteras genom epost till prekursor@polisen.se.

Kontakta 114 14 eller prekursor@polisen.se

Relaterad information

Enligt EU-förordning 98/2013 och den kompletterande svenska lagen (2014:799) och förordningen (2014:880) om sprängämnesprekursorer gäller följande:

Produkter som innehåller mer än 40 viktprocent natriumklorat, kaliumklorat, natriumperklorat eller kaliumperklorat är förbjudna för privatpersoner att förvärva, införa, inneha och använda. Du får inte sälja dessa produkter till privatpersoner. Fyrverkerier, nödraketer och andra färdigmonterade pyrotekniska artiklar omfattas dock inte av förbudet.

Privatpersoners förvärv, införsel, innehav och användning av produkter som innehåller mer än

- 12 viktprocent väteperoxid, eller
- 30 viktprocent nitrometan, eller
- 3 viktprocent salpetersyra

är tillståndspliktig. Du får inte sälja dessa produkter till privatpersoner som inte kan uppvisa ett tillstånd till detta från MSB.

Du kan upplysa personer som vill köpa tillståndspliktiga produkter att tillståndet söks hos MSB. Om du känner dig tveksam huruvida ett tillstånd är äkta kan du kontakta MSB som kan kontrollera detta. Ange om möjligt det diarienummer som finns på tillståndet. Du ska inte acceptera tillstånd från utländska myndigheter.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB)
651 81 Karlstad Tel 0771-240 240 www.msb.se
Publ.nr MSB749 - oktober 2014

Co-funded by the
Prevention of and
Fight against crime
programme of the
European Union

Du kan göra skillnad!

– Sälj kemiska produkter på ett ansvarsfullt sätt

1 Känn till de berörda produkterna

Följande produkter har identifierats innehålla kemikalier som kan missbrukas för kriminella ändamål:

_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____

2 Var uppmärksam på misstänkta beteenden

Du ska vara uppmärksam på misstänkta beteenden i samband med de berörda produkterna. Indikationer på misstänkt beteende kan inbegripa att en kund:

- Uppför sig nervöst, undviker kommunikation eller är en ovanlig typ av kund.
- Försöker köpa en ovanlig mängd av en produkt eller en ovanlig kombination av produkter.
- Inte är bekant med den normala användningen av produkten/produkterna, eller med hanteringsinstruktionerna.
- Inte vill berätta vad han/hon avser att använda produkten/produkterna till.
- Vägrar acceptera alternativa produkter eller produkter med lägre (men för den angivna användningen tillräcklig) koncentration.
- Insisterar på att betala kontant, särskilt större belopp.
- Är ovillig att uppge sin identitet eller hemadress vid förfrågan.
- Begär förpacknings- eller leveransmetoder som avviker från vad som är normalt, rekommenderat eller förväntat.

3 Rapportera dina iakttagelser

Om du upplever att en transaktion, eller ett försök till transaktion, är misstänkt, rapportera det till Polisen utan onödigt dröjsmål.

Försök att anteckna så mycket detaljer som möjligt om kunden och transaktionen, så som:

- Längd, kroppstyp, frisyra och hårfärg, ansiktsbehandling
- Tatueringar, piercings, ärr, glasögon och/eller andra utmärkande drag
- Registreringsnummer, märke och modell på eventuellt fordon
- Tidpunkt för försäljningen, samt de inblandade produkterna och mängderna.

Spara kvitton, ID-information och bilder från övervakningskameror; dokument som kunden har vidrört bevaras för fingeravtryck.

Rapportering av stölder och försvinnanden
sker till telefonnummer **114 14**.

Misstänkta transaktioner kan rapporteras
genom epost till prekursor@polisen.se.

Kontakta 114 14 eller prekursor@polisen.se